

2 pav. Žaislo ar figūrėlės fragmentas. I. Sadausko nuotr.
Fig. 2. A fragment of a toy or figurine.

mikos šukės, stiklo ir metalo dirbiniai, XVI–XVIII a. neglazūruotų bei dengtų įvairiaspalve glazūra dubeninių, karnizinių, plokštinių ir puodyninių koklių fragmentai, XVII a. olandiškų pypkių kakleliai, XVIII a. II pusės – XIX a. I pusės molinių pypkių fragmentai, XVII a. būdingo dantų šepetėlio dalis ir iš elnio rago pagaminto žaislo ar galbūt figūrėlės (?) fragmentas (2 pav.). Taip pat tyrimų metu rastos 6 monetos – Rusijos caro Nikolajaus I 2 kapeikos (1841 m.), Jono Kazimiero Vazos lenkiški ir lietuviški šilingai (1661–1663 m.), Livonijos Kristinos šilingo klastotė (1660 m.) ir galbūt XVI a. denaras (?). Iš viso suinventorinti 3552 archeologiniai radiniai, kurie perduoti LNM.

J. Basanavičiaus St. 15

In 2014, six trenches (a total of 292 m^2) were excavated on the plot at the site of a planned underground carpark at J. Basanavičiaus St. 15. A 0.05–3.05 m thick cultural layer dating to the 16th – early 21st century was recorded during the excavation. It was determined that the lower horizons of the cultural layer had formed during the 16th–18th centuries. An abundant collection of diverse 16th–19th-century household pottery, glass artefacts, and metal artefacts was assembled during the excavation as well as fragments of 16th–18th-century stove tiles, glazed in various colours and unglazed, pieces of 17th-century Dutch kaolin pipes, fragments of clay pipes from the second half of the 18th – first half of the 19th century, part of a toothbrush characteristic of the 17th century, and a fragment of a toy or perhaps a figurine ? made of deer antler (Fig. 2). Six 16th–19th-century coins were also found. Two structures from 19th century (Fig. 1) discovered in investigated territory.

Robertas Žukovskis

Tyrimai L. Stuokos-Gucevičiaus gatvėje 7 / Odminių gatvėje 8

2014 m. rugpjūčio–gruodžio mėnesiais APC atliko detaliuosius tyrinėjimus Vilniuje, A. Stuokos-Gucevičiaus g. 7 / Odminių g. 8 (tyrimų užsakovas – UAB „Zovita“). Sklypas yra Vilniaus senamiesčio 11 kvartale (buvusi posesija 813), kurį riboja L. Stuokos-Gucevičiaus, Odminių ir Totorių gatvės. Pagal F. Getkanto planą, šios gatvės susiformavo XVII a. Tikėtina, jog pirmasis medinis užstatymas šiame sklype buvo apie XVI a. pabaigą – XVII a. Dėl nestabilaus grunto ir didelės drėgmės kvartale kūrėsi vien tik miesto amatininkai – odininkai, kurių darbui reikėjo daug vandens. XVIII a. sklypas priklausė Vilniaus vyskupo jurisdikai. 1780–1781 m. sklypas perėjo į odminio J. Vrublevskio nuosavybę. 1790 m. sklype stovėjo du namai – mūrinis ir medinis.

Iki XIX a. pabaigos Odminių gatvės aplinkoje besiformavęs miesto kvartalas vadintas vienu prasčiausių (priskirtas III kategorijai). XIX a. pradėtas Kačergos (Vingrio) upelio kana-

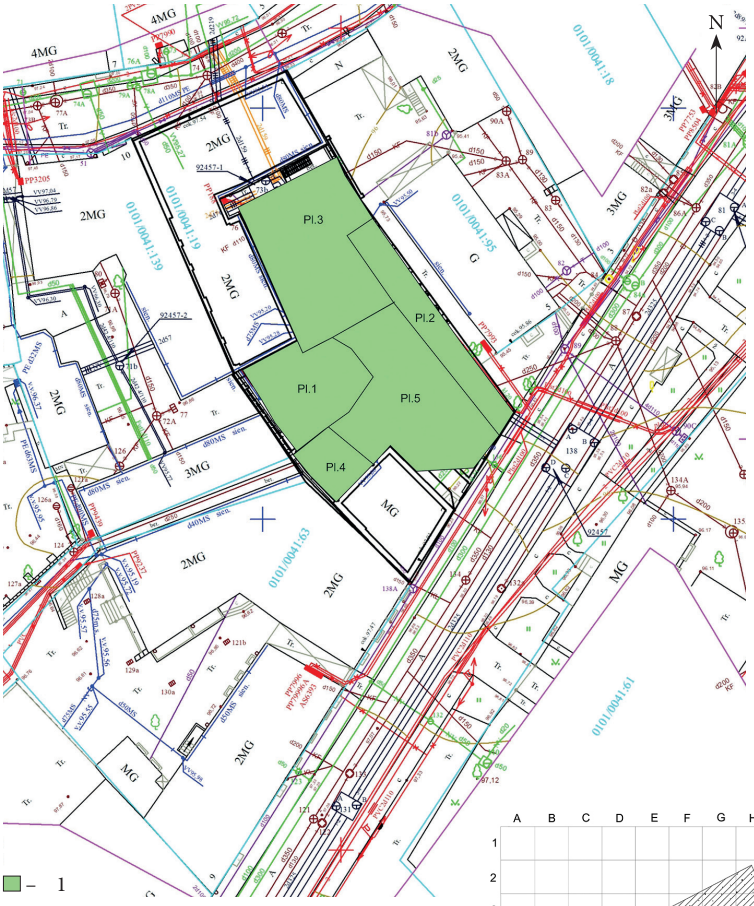

1 pav. Situacijos planas:
1 – tirti plotai.
R. Butrimaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan:
1 – excavated areas.

2 pav. Ploto 1 planas A.
R. Butrimaitės brėž.

Fig. 2. Area 1. Plan A.

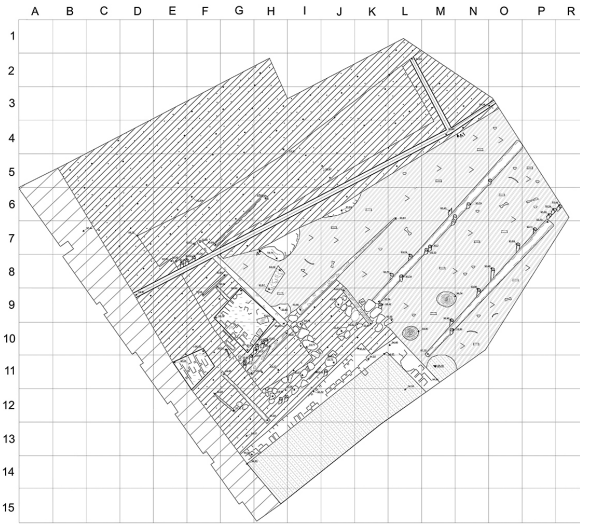

lizavimas. Upelio kanalas eina per posesijos teritoriją, buvusi upelio žemė prijungta prie posesijų, taip sklypas padidėjo į L. Stuokos-Gucevičiaus gatvės pusę. Gatvė buvo išgrįsta, tačiau ja dar tekėjo dalis upelio (*row garbarski*). 1888 m. miesto plane sklypo P dalis dar neužstatyta (pagrindinis posesijos užstatymas nuo XVIII a. buvo prie Odminių gatvės). 1890 m. sklypą nupirko V. Makovskis. Pastato L. Stuokos-Gucevičiaus g. 7 statybos pradžią galima datuoti 1890–1910 m. Mūrinis vieno aukšto namas su mansarda pastatytas Kačergos upelio senvagėje (Kazlauskas A., Vilniaus senamiesčio kvartalas 11. Istorinė apybraiža, V., 1976, *PRI* F5 1342; Sidaraitė A., Sklypas su pastatais Vilniuje, Odminių g. 8, *Paminklotvarkos sąlygos,* UAB „Archija", V., 1994).

1994–1999 m. Odminių g. 8 buvo remontuojami bei restauruojami pastatai, tiesiamos požeminės komunikacijos. Archeologas G. Gendrėnas atliko žvalgomuosius tyrimus (Gendrėnas G., Vilnius 1994–1999. Odminių gatvė 8. Žvalgomieji archeologijos tyrimai ir žemės darbų archeologinė priežiūra, *UAB „Zovita" archyvas*). Gatvės korpusas ties Odminių gatve pastatytas apie 1836 m. Prie šio pastato 1910 m. pristatytas kiemo korpusas, orientuotas V kiemo pakraščiu L. Stuokos-Gucevičiaus gatvės link.

1994 m. sklype atlikti geologiniai tyrimai, iškasta 10 šurfų, fiksuotas 1,3–3 m kultūrinis sluoksnis. 1995–1996 m. po kiemo V korpuso grindimis buvo atkastos mūrinio pastato liekanos, datuotos XIX a. pradžia. 1996–1999 m. ties kiemo korpuso P ir R sienomis, įrengiant prieduobes, fiksuoti kultūrinio sluoksnio pjūviai. Aptiktas XVII a. II pusės – XIX a. kultūrinis sluoksnis. Rasta pavienių XVI a. dirbinių fragmentų.

Sklypo vidinėje erdvėje numatyta įrengti požeminį garažą bei rekonstruoti pastatą prie L. Stuokos-Gucevičiaus g. Tirtas 718 m^2 plotas, rasta 3680 radinių, surinkta beveik 400 kg gyvūnų kaulų ir jų fragmentų. Tyrimus apsunkino daugybė veikiančių požeminių komunikacijų ir kylantis gruntinis vanduo (buvo naudojami vandens siurbliai).

Tyrimų plote 1 nustatyta, jog kultūrinio sluoksnio storis siekia 5–5,2 m. 2,5–3 m gylyje pradėjo rinktis gruntiniai vandenys. 2014 m. spalio 16 d. MAK posėdyje buvo supažindinta su šia problema ir atsižvelgta į užsakovo prašymą leista kasti iki projektinio 3 m gylio. Sklypas pagal archeologinių tyrimų eiliškumą suskirstytas į 5 plotus (1 pav.).

128,6 m^2 ***plotas 1*** kastas sklypo PV dalyje. Mechanizuotai nukastas viršutinis 1,5–2 m storio sujauktos struktūros pilkos žemės, statybinių griuvenų, buitinių XX a. šiukšlių sluoksnis. Jame aptikti negausūs XVII–XX a. radiniai. Giliau kastas tamsiai pilkos durpingos žemės sluoksnis su smulkiomis griuvenomis, medienos liekanomis, gyvūnų kaulais. 2,26–2,68 m gylyje (H_{abs} 93,54–93,96 m) atidengtos medinės konstrukcijos – *pastato* liekanos (I užstatymo lygis (2 pav.)). Pastatas orientuotas ŠR–PV kryptimi (3, 4 pav.). Rąstai sutręšę ir apdegę (ryškūs gaisro pėdsakai). Išlikę tik apatinio vainiko fragmentai. Prie V rąsto aptiktas krosnies pagrindas (1,5x1,25 m). Išlikusi viena plytų (32x17x6,5; 30x16x6,5 cm) eilė. Pagrindo paviršius atkastas 2,3–2,46 m gylyje. Krosnies P sienelė paremta devynių 12–15 cm skersmens kuolų sienele.

Į P nuo krosnies pagrindo ir sienojų atkasti viename lygyje sudėti lauko rieduliai. Jų paviršius pasiektas 2,23–2,5 m gylyje. Akmenys 35x25; 30x20; 20x15; 15x10 cm dydžio. Rieduliai sudėti 40–50 cm pločio eilėmis, orientuotomis ŠR–PV ir ŠV–PR kryptimi. Tarp riedulių nerasta jokios rišamosios medžiagos. Prie akmenų aptikta medinių sutręšusių rąstų liekanų (apie 15 cm skersmens). Aptikti lauko rieduliai

3 pav. I medinio užstatymo lygis plote 1 iš PV. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 3. Area 1. Wooden development level I, as seen from the SW.

4 pav. I medinio užstatymo lygis plote 1 iš viršaus, PV pusės. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 4. Area 1. Wooden development level I from above, as seen from the SW.

veikiausiai yra medinio pastato pamatų fragmentai.

Atkastos kelių patalpų pastato liekanos datuotos XVIII a. Pats pastatas buvo įrengtas virš jau nebefunkcionuojančio ploto R dalyje aptikto medinio kanalo, datuoto XVII a. pabaiga.

Virš medinių pastato konstrukcijų aptikta įvairių dirbinių: varinių monetų, tarp jų identifikuota 1798 m. Pavlo I kapeika; geležinių peilių fragmentų, geležinės skrynutės apkaustas, paauksuotas varinis smeigtukas, akmeninis verpstukas, batų pasagėlės, geležinės vinutės. Rasta XVII–XVIII a. glazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos, plokštinių, dubeninių koklių fragmentų. Aptikta daug odinės avalynės detalių, kumštinės pirštinės liekanų.

Tarp medinių konstrukcijų ir po jomis durpingame tamsiai pilkos žemės sluoksnyje aptikta kaulinių, stiklinių dirbinių fragmentų, varinis Rygos šilingas (?), akmeninio galąstuvo, geležinio durų kablio fragmentų; XVII–XVIII a. buitinės keramikos, XVII a. plokštinių koklių fragmentų, daug odinės avalynės detalių (apie jas plačiau žr. p. 549–557).

Ploto R dalyje 2,28–3 m gylyje (H_{abs} 93,19–93,94 m) aptikta medinė konstrukcija (5 pav.). Veikiausiai tai medinis kanalas, kuriuo buvo nukreipiamas / kanalizuojamas Kačergos (Vingrio) upelio vanduo (6, 7 pav.). 2,1 m pločio kanalas orientuotas ŠR–PV kryptimi. Sienelės surėstos iš horizontaliai guldytų rąstų. Pušinių nužievintų rąstų ilgis 3,2–4,2 m, skersmuo 18–22 cm. Išlikusių sienelių aukštis 1–1,1 m. P kanalo sienelėje išlikęs 7 rąstų rentinys, Š – 6. Horizontalių rąstų galai nutašyti iš dviejų pusių ir įsprausti į nutašytų keturkampių (20x25 cm) vertikaliai įkaltų kuolų šonuose išskaptuotus griovelius. Kanalo sienelės iš abiejų pusių sutvirtintos vertikaliais 12–16 cm skersmens kuolais.

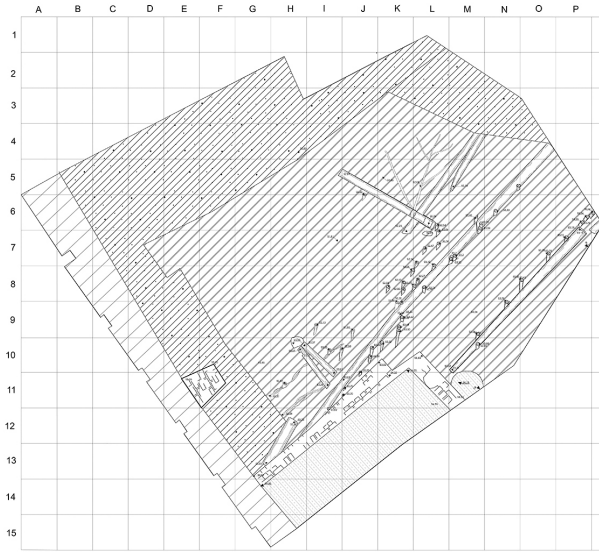

5 pav. Ploto 1 planas B. R. Butrimaitės brėž.

Fig. 5. Area 1. Plan B.

Apačioje nusmailinti kuolai įkasti arba įkalti į kanalo dugne esantį žvyro sluoksnį, o dalis ir į melsvo šlyno įžemį. Atkasto kanalo sienelių viršutiniai rąstai bei kuolų viršutinės dalys apdegusios. Tai įrodo, jog viršutinė kanalo dalis buvo žemės paviršiuje.

Iš kanalo sienelių paimti 3 rąstų mėginiai (du iš viršutinių vainikų ir vienas iš apačios) ir vienas mėginys iš sienos tvirtinimo kuolo (tyrimus atliko dr. V. Vainilaitis). Nustatyta, kad kanalo sienelės apačios rąstui medis nupjautas 1687 m., sienos viršaus rąstui – 1686 m. Kanalo tvirtinimo ar remonto kuolui medis nupjautas 1694 m.

Atkasto medinio kanalo viduje, viršutinėje jo dalyje, 2,5–2,9 m gylyje kastas durpingas tamsiai pilkos žemės sluoksnis su smulkiomis griuvenomis, medžio trūnėsiais, skiedromis, šakomis. Jame daug gyvūnų kaulų, odos atraižų. Didžiąją dalį kaulų sudarė nuo kaukolių nukapoti galvijų ragai. Toks didelis ragų kiekis sie-

6 pav. Medinis vandens kanalas plote 1 iš ŠV. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 6. The wooden water channel in area 1, as seen from the NW.

7 pav. Medinis vandens kanalas plote 1 iš V. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 7. The wooden water channel in area 1, as seen from the W.

tinas su odininkų darbu. Aptikta ir daug odinės avalynės detalių, išlikusios metalinių pasagėlių liekanos. Aptikta įvairių dirbinių: geležinis peilis, paauksuoti smeigtukai, žiedelis, apkalėlis ir plokštelė, stiklinių, geležinių, kaulinių dirbinių fragmentai. Rasta XVII–XVIII a. glazūruotos ir neglazūruotos buitinės keramikos, XVII a. plokštinių koklių fragmentų.

2,9 m gylyje pasiektas intensyvus durpių sluoksnis (1,8 m storio) su medienos liekanomis, mėšlu, odos atraižomis. Labai daug gyvulių kaulų. Pradėjo rinktis gruntinis vanduo. Šis sluoksnis tęsėsi iki 4,7 m gylio. Jame aptikta įvairių dirbinių iš geležies: spynų, raktų, peilių, batų pasagėlių fragmentų, geležiniai balanų laikikliai, durų kablys, kilpvinė, vyrių fragmentai, grandelės, vinys ir jų fragmentai. Rasta ir daug XVII a. buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentų, odinės avalynės detalių, peilio makštys, medinio užkulnio detalė.

4,7 m gylyje (H_{abs} 91,52 m) pasiektas 50 cm storio smulkaus ir stambaus žvyro sluoksnis. Jame buvo aptinkama plytų, čerpių duženų, gyvulių kaulų, odos atraižų. Kasant žvyrą vanduo pradėjo tekėti upeliais. Kanalo dugne aptikta daug radinių, suplautų tekančio upelio vandens. Rasta įvairių metalinių, kaulinių, stiklinių dirbinių: geležinė spyna (8 pav.), spynų, raktų, pentino, pjautuvo fragmentų, peilių ir jų fragmentų, batų pasagėlių ir jų fragmentų, geležinės kulkų liejimo žnyplės (9 pav.), durų kablys, puošybos detalė iš vario lydinio, geležinių vinių ir jų fragmentų, stiklinių taurių fragmentų, širdelė pakabutis iš kriauklės kiauto. Rastas varinis Hanso Krauwinckelio I žetonas, kaldintas Niurnberge 1562–1586 m (10 pav.). Aptikta daug XVI–XVII a. buitinės keramikos. plokštinių ir dubeninių koklių fragmentų. Surasta daug odinės avalynės detalių, kumštinės pirštinės liekanos, diržo fragmentas, dekoruotos

8 pav. Geležinė trikampė spyna. A. Venckūno nuotr.

Fig. 8. An iron triangular lock.

9 pav. Geležinės kulkų liejimo žnyplės. A. Venckūno nuotr.

Fig. 9. Iron mould handles for casting bullets

10 pav. Hanso Krauwinckelio I Niurnberge (Vokietija) 1652–1586 m. kladintas žetonas. A. Venckūno nuotr.

Fig. 10. Hans Krauwinckel I. Jeton. Minted in Nurnberg (Germany), 1652–1586.

11 pav. Diržo su sagtele fragmentas. A. Puškoriaus nuotr.

Fig. 11. A fragment of a belt with a small buckle.

12 pav. Kumštinės pirštinės fragmentas. A. Puškoriaus nuotr.

Fig. 12. A fragment of a mitten or glove.

13 pav. II medinio užstatymo lygis plote 1. Medinio pastato kampas iš P. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 13. Wooden development level II. The corner of a wooden building, as seen from the S.

odos fragmentas. Kanalo viduje 5,2 m gylyje (H_{abs} 91,02 m) pasiektas melsvo šlyno įžemis.

Į ŠV nuo atkastojo kanalo kastas durpių sluoksnis su medienos liekanomis, gyvulių kaulais, mėšlu, odos atraižomis. Aptikti metaliniai dirbiniai: varinė moneta (nominalas nenustatytas, skersmuo 2,4 cm), durų kabliukai, peilio fragmentas, batų pasagėlės, vinys ir jų fragmentai. Rasti XVII–XVIII a. buitinės keramikos, plokštinių, dubeninių koklių, čerpių fragmentai. Daug odinės avalynės detalių, diržų ir jų fragmentų (vienas su išlikusia sagtele (11 pav.)), peilių makštys, kumštinė pirštinė (12 pav.), diržo krepšio atvartas.

14 pav. Odinės ornamentuotos avalynės fragmentas (jungtis). A. Puškoriaus nuotr.

Fig. 14. A fragment of decorated leather footwear (connector).

Ploto ŠV dalyje 3,55–3,9 m gylyje (H_{abs} 92,32–92,67 m) atkastas medinio *pastato* kampas (II užstatymo lygis). Pastatas orientuotas ŠR–PV kryptimi. Išlikę rentinio 3 vainikai (13 pav.). Rąstai pušiniai, 18–20 cm skersmens. P sienelės fragmento ilgis 3,4 m, V – 3 m. Paimti du rąstų mėginiai. Abu medienos pavyzdžiai datuoti 1665 m. Virš medinio pastato rasta geležinių dirbinių: peilis, žirklės su įspaustais skirtingų meistrų ženklais, medžio nužievinimo peilio fragmentas, geležinės vinys. Rasta XVII a. buitinės keramikos, plokštinių, dubeninių koklių fragmentų. Aptikta daug odinės avalynės detalių, kumštinės pirštinės liekanų, siūlų, virvelių fragmentų, kubilo dugnų fragmentų. Ant vieno fragmento matomos melsvos spalvos pigmentu padaryto įrašo žymės. Pastato viduje, durpių, gyvulių mėšlo sluoksnyje sumestos medžių šakos. Aptikta nedaug XVII a radinių: buitinės keramikos, plokštinio koklio fragmentų. Ties apatiniu rentiniu nukastas 50 cm storio žvyro sluoksnis, pasiektas šlyno įžemis.

92,4 m^2 ***plotas 2*** kastas sklypo R dalyje, prie betoninių polių, įgręžtų ties R sklypo riba. Kastas iki projektinio 3 m gylio. Įžemis nepa-

siektas. Viršutinis sluoksnis iki 1,5 m gylio nukastas mechanizuotai. Stebėtas sujauktos struktūros pilkos ir tamsiai pilkos žemės, durpių, smėlio, statybinių ir buitinių XX a. šiukšlių sluoksnis. Jame aptikta XIX–XX a. stiklinių ir geležinių dirbinių, buitinės keramikos fragmentų, XVII a. plokštinio koklio fragmentas. Ploto P dalyje 1,4–1,75 m gylyje atkastas šiluminės trasos kolektorius. Ties juo kastas sujauktos struktūros pilkos žemės ir XX a. šiukšlių sluoksnis. Nuo 1,5 m gylio rankiniu būdu kastas maišytos struktūros tamsiai pilkos žemės, žvyro, griuvenų, šaknų, durpių sluoksnis. Jame aptikta pavienių, atsitiktinai patekusių žmonių kaulų ir jų fragmentų.

Ploto centrinėje dalyje 1,64 m gylyje atkastas XX a. I pusės nuotekų šulinukas, mūrytas iš gelsvų / rausvų 24,5x12,5x6,5 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Išlikusios 3 plytų eilės (aukštis – 24 cm). Šulinio dydis 1,2x1,2 m. Prie jo atkasti keraminiai vamzdžiai, pakloti ŠV–PR kryptimi. Virš nuotekų šulinio kastas supiltinis pilkos žemės, žvyro, šaknų sluoksnis. Jame aptikta XIX–XX a. metalinių, kaulo–rago, stiklinių dirbinių: ažūrinis papuošimas iš vario lydinio, sagos, šovinių tūtos, stikliniai buteliukai, batų pasagėlių, peilių, raktų, vinių fragmentai, kaulų ruošiniai. Aptikti XVII–XX a. buitinės keramikos, XVII a. plokštinių koklių fragmentai.

Išardžius nuotekų kolektorių, giliau kastas tamsiai pilkos žemės, žvyro, akmenų sluoksnis. Ties projektiniu gyliu pasiektas durpių sluoksnis, pradėjo rinktis gruntinis vanduo. Po kolektoriumi rasta įvairių laikotarpių monetų: Pavlo I 1799 m. 2 kapeikų nominalo moneta, Jono Kazimiero šilingas (Vilniaus kalykla 1664–1666 m.), carinės Rusijos grašis (data nenustatyta). Aptikta XVII–XVIII a. buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentų, odinės avalynės detalių (14 pav.).

15 pav. Krosnies pagrindas ir medinio kanalo sienelės fragmentas plote 2 iš V. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 15. The stove base and a fragment of the wooden channel wall. Area 2, as seen from the W.

16 pav. Prie ir po krosnies pagrindu aptikti medinių statinių fragmentai plote 2 iš ŠV. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 16. Fragments of wooden structures discovered near and under the stove base. Area 2, as seen from the NW.

Į Š nuo kolektoriaus 2,3 m gylyje (H_{abs} 93,89–93,93 m) atkastas *krosnies* pagrindas (15 pav.). Pado dydis 2,6x2,4 m. Viršutinę pagrindo dalį sudarė iki 20 cm storio apdegusio ryškiai raudonos spalvos molio sluoksnis. Po

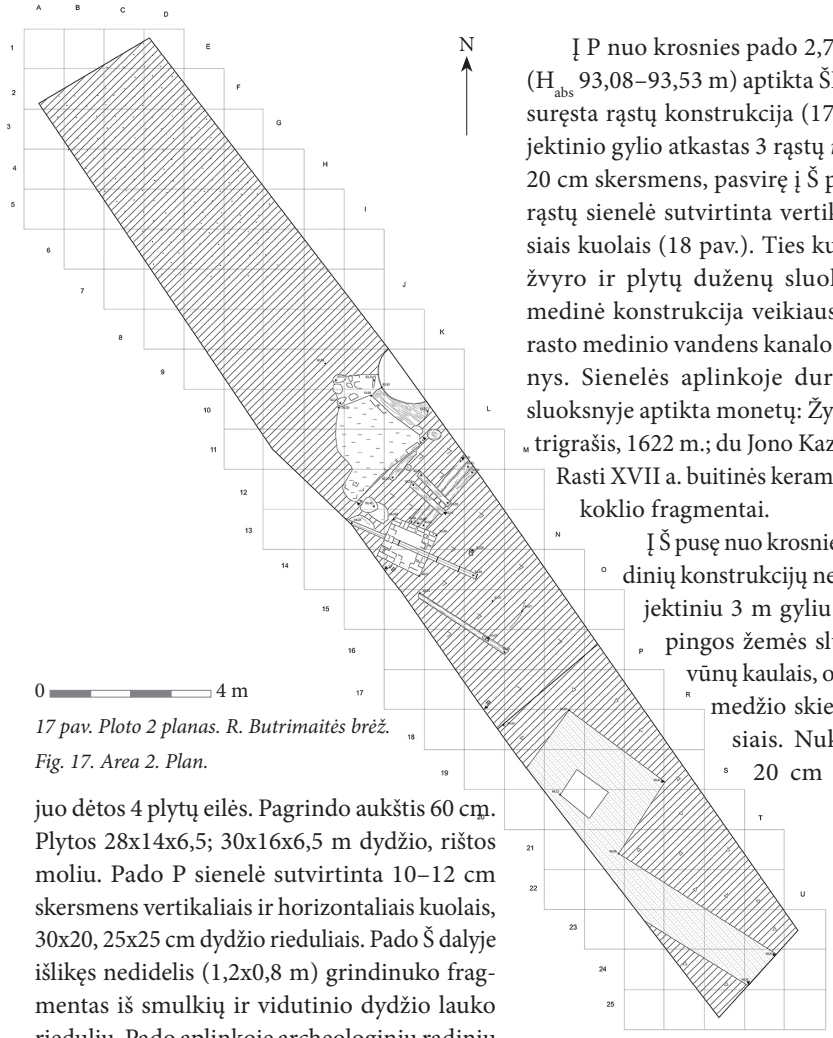

17 pav. Ploto 2 planas. R. Butrimaitės brėž.
Fig. 17. Area 2. Plan.

juo dėtos 4 plytų eilės. Pagrindo aukštis 60 cm. Plytos 28x14x6,5; 30x16x6,5 m dydžio, rištos moliu. Pado P sienelė sutvirtinta 10–12 cm skersmens vertikaliais ir horizontaliais kuolais, 30x20, 25x25 cm dydžio rieduliais. Pado Š dalyje išlikęs nedidelis (1,2x0,8 m) grindinuko fragmentas iš smulkių ir vidutinio dydžio lauko riedulių. Pado aplinkoje archeologinių radinių neaptikta. Rasta krosnis datuota XVIII a.

Tarp krosnies pado ir įgręžtų betoninių polių 2,3 m gylyje atkasta 1,6 m skersmens medinės *statinės* dalis. Iš medinių šulų (20 cm pločio, 2 cm storio) pagamintos statinės fragmento aukštis 1,1 m. Jos vidus užpildytas kalkėmis. Nuėmus krosnies pagrindo fragmentą, 40 cm žemiau aptiktas dar vienos 1 m skersmens *statinės* dugnas (16 pav.)

Į P nuo krosnies pado 2,7–3,15 m gylyje (H_{abs} 93,08–93,53 m) aptikta ŠR–PR kryptimi suręsta rąstų konstrukcija (17 pav.). Iki projektinio gylio atkastas 3 rąstų *rentinys*. Rąstai 20 cm skersmens, pasvirę į Š pusę. Iš P pusės rąstų sienelė sutvirtinta vertikaliais sutręsusiais kuolais (18 pav.). Ties kuolais fiksuotas žvyro ir plytų duženų sluoksnis. Aptikta medinė konstrukcija veikiausiai yra plote 1 rasto medinio vandens kanalo P sienelės tęsinys. Sienelės aplinkoje durpingos žemės sluoksnyje aptikta monetų: Žygimanto Vazos trigrašis, 1622 m.; du Jono Kazimiero šilingai. Rasti XVII a. buitinės keramikos, plokštinio koklio fragmentai.

Į Š pusę nuo krosnies pagrindo medinių konstrukcijų nerasta. Ties projektiniu 3 m gyliu pasiektas durpingos žemės sluoksnis su gyvūnų kaulais, odos atraižomis, medžio skiedromis, trūnėsiais. Nukasta apie 10–20 cm šio sluoksnio.

Virš sluoksnio pradėjo kauptis gruntiniai vandenys. Jame rasti dirbiniai: geležinis kaltas, spynos lankelis, peilio geležtė, stiklinių taurių pėdos, medinis kaištis; XVII a. buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentai. Aptikta odinės avalynės detalių. Ardant šiluminės trasos kolektorių, viršutiniame durpingos žemės sluoksnyje aptikta sidabrinė moneta: Rusijos Jekaterinos II 1767 m. 15 kapeikų.

218 m^2 ***plotas 3*** kastas sklypo Š dalyje iki projektinio 3 m gylio. Smėlio ir žvyro įžemis pasiektas 2,25–2,3 m gylyje (H_{abs} 93,96 m). Archeologinę vertę turinčių kultūrinio sluoksnio horizontų nerasta, archeologinių radinių neaptikta. Šioje vietoje, vandens kanalo Š pusėje, veikiausiai buvo kalvelė. Jos viršus nukastas Odminių g. 8 pastato statybos metu įrengiant kiemą. Ploto centrinėje dalyje 1,1–1,5 m gylyje atkastas ŠV–PR kryptimi orientuotas šiluminės trasos kolektorius. Po juo fiksuotas 50 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis. Ploto V dalyje 2,3–2,5 m gylyje atkastas plastikinis kanalizacijos vamzdis, orientuotas ŠV–PR kryptimi. Vamzdis įkastas į smėlio įžemį.

35 m^2 ***plotas 4*** kastas sklypo PV dalyje, į P nuo ploto 1. Kasta iki 2 m gylio. Įžemis nepasiektas. Archeologinę vertę turintys kultūrinio sluoksnio horizontai nepasiekti, archeologinių radinių neaptikta. Iki 2 m gylio kastas tamsiai pilkos žemės su gausiomis XX a. statybinėmis ir buitinėmis šiukšlėmis sluoksnis. Ploto ŠV dalyje atkasti XX a. I pusės priestato pamatų fragmentai. ŠV–PR kryptimi atkasto pamato fragmentas ribojo ploto V sienelę. ŠR–PV kryptimi orientuoto fragmento ilgis 1,4 m, plotis 80 cm, aukštis 1,4 m. Pamato paviršius atkastas 67–96 cm gylyje. Priestato pamatai mūryti iš 22,5x11x5,5; 23x12x6 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Apatinė mūro dalis (60 cm aukštyje) mūryta iš vidutinio dydžio riedulių.

Ploto P dalyje atkasti L. Stuokos-Gucevičiaus g. 7 pastato V sienelės pamatai. Jų apačia pasiekta 1,4 m gylyje (H_{abs} 94,82 m). Pamatai mūryti iš 22,5x11x5,5; 23x12x6, 24x12x6,5 cm plytų, smulkių ir vidutinio dydžio akmenų. Po pamatu fiksuotas 40 cm storio juodos žemės, degėsių, smulkių griuvenų sluoksnis.

18 pav. Krosnies pagrindas ir medinio kanalo sienelės fragmentas plote 2 iš PV. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 18. The stove base and a fragment of the wooden channel wall. Area 2, as seen from the SW.

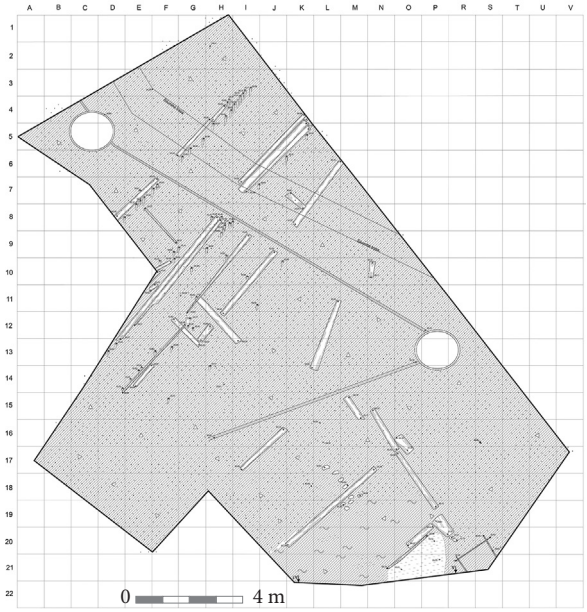

19 pav. Ploto 5 planas. R. Butrimaitės brėž.
Fig. 19. Area 5. Plan.

244 m^2 ***plotas 5*** kastas sklypo centrinėje ir P dalyse iki projektinio 3 m gylio. Įžemis nepasiektas. Iki 1,5–1,8 m gylio kastas supiltinis pilkos, tamsiai pilkos žemės, žvyro, XX a. statybinių griuvenų ir šiukšlių sluoksnis. Jame rasta įvairių XIX–XX a. dirbinių: varinių monetų (nominalai nenustatyti), paauksuotas diržo apkalėlis, durklas, sagos, žirklių fragmentas, raktas, šaukštelis, durų rankena, bato pasagėlė, kaltas, stikliniai buteliai ir jų fragmentai, grindų plytelė. Rasta XVII–XX a. I pusės buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentų. Tarp šiukšlių radus I Pasaulinio karo Vokietijos armijos rankinę granatą buvo iškviesti KAM išminuotojai.

Ploto Š ir centrinėje dalyje aptiktos medinės konstrukcijos (19 pav.). Atkastas medinio *kanalo* fragmentas (20 pav.). Jo plotis (2,2–2,6 m), kryptis (ŠR–PV) ir gylis sutampa su plotuose 1–2 atkastomis vandens kanalo konstrukcijomis ir yra to paties kanalo dalis. Kanalas suręstas iš horizontaliai guldytų rąstų (skersmuo 20–22 cm) ir vertikalių tvirtinimo kuolų (skersmuo 8–16 cm), įkaltų abiejose kanalo sienelių pusėse. Naudoti ir antrinio panaudojimo rąstai. Kuolų ir rąstų paviršius atkastas 2,5–3,08 m gylyje.

1 m atstumu į P nuo šio vandens kanalo atkasti medinės konstrukcijos fragmentai. Konstrukcijos kryptis sutampa su kanalo kryptimi. Veikiausiai tai gamybinės paskirties vandens *latako* liekanos (21 pav.). Jo plotis 90 cm, jis suręstas iš horizontaliai dėtų 16–20 cm skersmens rąstelių ir pusrąsčių. Sienelės tvirtintos įvairaus skersmens kuolais ir kuoliukais (6–20 cm). Kuolų ir rąstų paviršius atkastas 2,6–3,07 m gylyje. Išlikusi apatinė latako dalis, 1–2 rąstelių ir pusrąsčių eilės. Mediena labai sutrėšusi, todėl paimti mėginius nebuvo galimybės. Tikėtina, jog latakas yra vienalaikis su vandens kanalu, aptiktas vienodame gylyje. Kanalas ir latakas dalinai apardyti tiesiant kanalizacijos vamzdžius, kurie atkasti 3 m gylyje.

Ploto P dalyje iki 2,4–2,6 m gylio kastas tamsiai pilkos žemės, statybinių ir buitinių šiukšlių, šaknų sluoksnis. Po juo pasiektas juodos žemės, maišytos su moliu, medžio trūnėsiais, griuvenomis, smėliu ir šlynu sluoksnis. 2,5–3 m gylyje atkastos medinio *pastato* pamatinės dalies liekanos (22 pav.). Pastatas orientuotas ŠV–PR kryptimi. Fragmento dydis 4,7x4,5 m. Statinio R kontūrą ribojo apdegę 20 cm skersmens, 2,4 m, 1,8 m ir 1 m ilgio rąstai, horizontaliai paguldytos 80x48, 72x32 cm skersmens kaladės. Š kontūrą ribojo 2,2 m ilgio, 20 cm skersmens rąstelis. Pastatą į dvi dalis dalijo ŠR–PV kryptimi gulintis 4,3 m ilgio, 20 cm skersmens rąstas. P pastato dalyje atkastas suplūkto apdegusio molio ir plytų duženų ((?)x16x7; (?)15,5x7 cm) sluoksnis – *krosnies* pagrindas

20 pav. Medinio kanalo ir latako liekanos plote 5 iš Š. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 20. The remains of the wooden channel and gutter. Area 5, as seen from the N.

21 pav. Medinio kanalo ir latako liekanos plote 5 iš V. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 21. The remains of the wooden channel and gutter. Area 5, as seen from the W.

22 pav. Medinio pastato liekanos ploto 5 PV dalyje iš Š. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 22. The remains of a wooden building in the SW part of the area 5, as seen from the N.

23 pav. Krosnies pado ir medinio šulinio fragmentai plote 5 iš ŠV. R. Žukovskio nuotr.

Fig. 23. Fragments of the stove base and the wooden well. Area 5, as seen from the NW.

(H_{abs} 93,81–93,72 m). Fragmentas 2x1,6 m dydžio, 75 cm aukščio. Š jo pusę ribojo horizontalai padėti apdegę, sutrešę rąsteliai (23 pav.).

Virš pastato rasta nedaug XVII–XX a. radinių: stiklinis butelis, stiklinė rašalinė, buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentai. Ardant pastato pamatinės dalies liekanas aptikta metalinių ir stiklinių dirbinių: peilio fragmentas, šakutė, bato pasagėlė, stiklinių indų fragmentų. Rasta XVII a. buitinės keramikos, plokštinių koklių fragmentų. Išardžius pastato liekanas, pasiektas projektinis 3 m gylis. Pastatas datuotas XVII a. II puse – XVIII a.

Į R nuo pastato fragmento, prie ploto P sienelės betoninių polių 2,5 m gylyje atkastas medinio šulinuko fragmentas. Jo Š kraštinės ilgis 1,28 m, aukštis 1,17 m (6 lentos). Šulinukas surėstas iš 5 cm storio, 20–25 cm pločio lentų. Jis naudotas gruntiniam vandeniui surinkti ir veikiausiai yra vienalaikis su aptikto pastato fragmentu.

The excavations at L. Stuokos-Gucevičiaus St. 7 / Odminių St. 8

In 2014, an excavation (718 m^2) was conducted on the plot at L. Stuokos-Gucevičiaus St. 7 / Odminių St. 8, Vilnius (Fig. 1). A 5–5.2 m thick cultural layer with two wooden development levels was recorded in area 1 (Figs. 2–5). The upper level should be dated to the 17th century, the lower to the late 17th century. A fragment of a late 17th-century wooden channel, which had been used to direct/channel the water from the Kačerga Stream (Vingriai Springs), was unearthed (Figs. 6, 7).

In area 2, the excavation went down to the project depth of 3 m but sterile soil was not reached. A masonry sewer well from the first half of the 20th century and a stove pad fragment datable to the 18th century were unearthed. The wooden structures discovered under the stove pad are a continuation of the wooden channel discovered in area 1 (Figs. 13–18).

In area 3 sterile sand and gravel was reached at a depth of 2.25–2.3 m. No cultural layer horizons with an archaeological value or any finds were discovered.

Area 4 was excavated to a depth of 2 m but sterile soil was not reached. No cultural layer horizons with an archaeological value or any finds were discovered. Fragments of an annex foundation dating to the first half of the 20th century and the foundation of the N wall of the building at L. Stuokos-Gucevičiaus St. 7 were unearthed.

Area 5 was excavated to the project depth of 3 m but sterile soil was not reached. Late 17th-century wooden structures: part of a wooden channel and fragments of a wooden gutter were unearthed (Figs. 19–23). A fragment of the foundation of a wooden building (late 17th – 18th century) and of a wooden well were discovered in the S part of the plot.

Various metal, leather, glass, and bone-antler artefacts as well as fragments of household pottery, stiles, and roof tiles were discovered in areas 1, 2, and 5 (Figs. 8–12, 14). 3680 finds were catalogued, the greater part dating to the 17th century. A large quantity of animal bones and bone fragments, almost 400 kg, were collected in area 1.